

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФАКУЛТЕТ ВЕТЕРИНАРСКЕ МЕДИЦИНЕ

ПРАВИЛ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

Београд 2015.

САДРЖАЈ

1. Опште одредбе	страна	3
2. Организација технолошког процеса на начин да ризик од избијања пожар буде отклоњен		3
3. Организационо функционисање заштите од пожара на Факултету.....		8
4. План евакуације		14
5. Упуство за поступање у случају пожара		16
6. Начин оспособљавања запослених за спровођење заштите од пожара		19
7. Прелазне и завршне одредбе		20
8. Прилози		21 и 22

У прилозима се налазе планови евакуације за све просторе Факултета

На основу члана 28 Закона о заштити од пожара ("Службени гласник РС" бр. 111/2009.и 20/2015.) дана 29. 09. 2015. године декан **Факултета ветеринарске медицине**, доноси:

ПРАВИЛА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

1.ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1

Правила заштите од пожара обухватају:

- 1) организацију технолошких процеса на начин да ризик од избијања и ширења пожара буде отклоњен, а да у случају његовог избијања буде обезбеђена безбедна евакуација људи и имовине и спречено његово ширење;
- 2) заштиту од пожара у зависности од намене објекта са потребним бројем лица оспособљених за обављање послова заштите од пожара;
- 3) План евакуације и упутства за поступање у случају пожара;
- 4) начин оспособљавања запослених за спровођење заштите од пожара;
- 5) права, обавезе и одговорности запослених за спровођење превентивних мера заштите од пожара;
- 6) прорачун максималног броја људи који се могу безбедно евакуисати из објекта.

Члан 2

Пожар је процес неконтролисаног сагоревања којим се угрожавају животи и здравље људи, материјална добра и животна средина.

Члан 3

Заштита од пожара обухвата скуп мера и радњи за планирање, финансирање, организовање, спровођење и контролу мера и радњи заштите од пожара, одвијање технолошких процеса на начин који треба да спречи избијања и ширење пожара, обезбеди откривање и гашење пожара, спасавање људи и имовине, као и заштиту животне средине.

Члан 4

Овим правилима уређује се и начин оспособљавања запослених за спровођење заштите од пожара, обавезе лица ангажованог за послове организовања и спровођења мера заштите од пожара и других запослених.

2. ОРГАНИЗАЦИЈА ТЕХНОЛОШКОГ ПРОЦЕСА НА НАЧИН ДА РИЗИК ОД ИЗБИЈАЊА ПОЖАРА БУДЕ ОТКЛОЊЕН

Макролокација

Члан 5

Објекти Факултета ветеринарске медицине налазе се у Београду, на територији општине Савски Венац, између аутокоманде и Карађорђевог парка, са сопственим саобраћајницама у кругу факултета, па је приступ објектима отворен за евентуалне интервенције ватрогасних јединица.

Гашење евентуалних пожара вршиће Ватрогасна бригада Београд из својих станица Вождовац у улици Стевана Првовенчаног и из улице Мије Ковачевића. За долазак на лице места, ватрогасној јединици Вождовац потребно је око 5-6 минута, док је за долазак ватрогасне јединице из улице Мије Ковачевића потребно је 10 до 12 минута.

Члан 6

Објекти Факултета налазе се у улици Булевар ослобођења број 18 и простиру се на површини од 4,74 хектара и 8м² са приступом интерном саобраћајницом која води до свих објеката. На локацији се налази 11 објеката у којима се одвија процес рада,:

- 1. Централна зграда (13 365,80м²): Катедра за анатомију, Катедра за биологију, Катедра за економику и статистику, Катедра за фармакологију и токсикологију, Катедра за физиологију и биохемију, Катедра за хигијену и технологију намирница анималног порекла, Катедра за хистологију и ембриологију, Катедра за исхрану и ботанику, Катедра за микробиологију и имунологију, Катедра за паразитологију, Катедра за патолошку физиологију, Катедра за патолшку морфологију, Катедра за сточарство, Катедра за судску ветеринарску медицину и законске прописе, Катедра за зоохигијену, Катедра за општеобразовне предмете, Деканат, Секретаријат, Библиотека и Ресторан студентске исхране. Гаража и ложионица (930,38 м²)**
- 2. Катедра за заразне болести и болести пчела (1 003,96м²)**
- 3. Лабораторија Катедре за заразне болести и болести пчела**
- 4. Погон за складиштење и третман опасног отпада (32,50м²)**
- 5. Катедра за болести копитара, месоједа живине и дивљачи (1 412,00м²)**
- 6. Наставна клиника Кат. болести копитара, месоједа ...**
- 7. Катедра за породилство, стерилитет и вештачку оплодњу, (789,44м²)**
- 8. Катедра за болести папкара, (386,93м²)**
- 9. Катедра за радиологију и радијациону хигијену, (368,65м²)**
- 10. Катедра за хирургију, офталмологију и оникологију (1 173,91м²)**

Постојећим саобраћајницама, омогућен је долазак ватрогасних возила, њихово кретање и приступ слободним фасадама објеката.

Приступне саобраћајнице поседују карактеристике које задовољавају све захтеве за кретање ватрогасних возила у близини објекта.

ОБЈЕКАТ 1. ГЛАВНА ЗГРАДА

Конструкција, намена и садржај објеката

Члан 7

У главној згради обавља се најважнији део делатности Факултета, а састоји се из **доњег сутурена, сутурена, приземља, два спрата и тавана**. Зграда је од класичних чврстих материјала са дрвеном кровном конструкцијом, лименим кровом, ПВЦ спољном столаријом.

У доњем сутерену, (повшина сса 1600 м²)у два физички одвојена крила. У крилу А налазе се пријемно одељење патологије где се врше истраживања у патологији и вежбе студената, а у Б крилу налази се део Катедре за анатомију са училима за вежбе студената.

У сутурену, (површине сса 3200м²), се налази Катедра за Патологију, Ветеринарска комора Србије, Секретаријат Факултета, Техничка служба, Служба обезбеђења, Одсек за финансијско рачуводствене послове, Читаоница, Два студентска ресторана, и Катедра за анатомију. У просторијама се обавља делатност по службама, настава и вежбе за студенте, лабораторијски рад, истраживања на пољу ветеринарске медицине, исхрана и учење студената.

У приземљу, (површине сса 3200м²), налази се део Ветеринарске коморе Србије, Катедре за хемију, фармакологију, физиологију и биохемију, Институт за медицинска истраживања, Студентски парламент и централни амфитеатар. Делатности се одвију наменски као наставно научни процес, лабораторијски и публицистички рад.

На I спрату, (површине сса 2650 м²) су катедре за хистологију, биологију, паразитологију микробиологију, деканат и део Института за медицинска истраживања. Поред наставно научног процеса одвија се процес управљања Факултетом и администрација Института.

На II спрату, (површине сса 2650 м²), су катедре за исхрану, сточарство, зоохигијену, економику, хигијену и технологију намирница анималног порекла, као и централна библиотека и рачунски центар. Поред наставно научног процеса и лабораторијског рада врши се контрола компјутерских инсталација као и процес учења у библиотеци.

Таван није у функцији процеса рада на Факултету.

Гаража и радионица (површине м²) налази се у централном делу у главној згради испод и испред амфитетра, односно ресторана. Нису у функцији складиштења грева, односно ложења котлова јер се већ дуги низ година Факултет снабдева топлотном енергојом из градске мреже

Највећа висина објекта на којој се налазе лица је под другог спрата, чија је висина, мерена од места на које је могућ приступ ватрогасним лествама, мања од 25 м што значи да објекат не спада у категорију високих објеката.

Рад се обавља у смени од 7:30 до 15:30, с тим да је централни део простора намењен учењу и боравку студената повремено у функцији и у поподневним часовима, док се крилни делови зграде закључавају на крају преподневне смене.

Максималан број људи (према распореду рада и наставе)који се у смени може наћи у објекту је око 400, а у поподневним часовима око 50 лица, и то у централном делу сутурена и приземља.

ОБЈЕКАТ 2.

Конструкција, намена и садржај објеката

Члан 8

Катедра за заразне болести животиња и болести пчела

Катедра за заразне болести животиња и болести пчела је посебна зграда изграђена од чврстог материјала са класичном дрвеном кровном конструкцијом, покривена црепом, са ПВЦ столаријом споља. Приземље се користи као канцеларијски простор и простор за вежбе са максималним бројем 20-30 лица. Сутерен располаже кабинетима вежбаоницом и амфитеатром где може боравити максимално 40-50 лица. Рад се обавља у преподневној смени од (7:30 – 19:30 часова).

У другој згради на овом објекту налази се део катедре за општеобразовне предмете заједно са апотеком, Српским ветеринарским друштвом, лабораторијом Катедре за заразне болести. Зграда је израђена од чврстог материјала са ПВЦ спољњом и дрвеном унутрашњом и кровном конструкцијом, покривена црепом. Канцеларијске просторије су на првом улазу. У овим просторијама максималан број лица је 15-20, и то у смислу повремених састанака које организује СВД. Рад се обавља у преподневној смени од (7:30 – 19:30 часова). Лабораторија се на посебном улазу са 6-10 лица у смени.

У трећој згради површине 33 м² налази се аутоклав, и предвиђена је за рециклажу опасних материја. Овај објекат функционише као издвојена јединица са пратећим нормативима и посебним техничким условима. Зграда је од чврстог материјала (цигла, малтер, са дрвеном кровном конструкцијом и керамичким црепом.

ОБЈЕКАТ 3

Конструкција, намена и садржај објеката

Члан 9

Лабораторија Катедре за заразне болести и болести пчела (?)

Је посебна зграда изграђена од чврстог материјала са класичном дрвеном кровном конструкцијом, покривена црепом, са ПВЦ столаријом споља у оквиру које се налазе и канцеларије са посебним улазом, као и део шупа ван функције запечаћених и физички обезбеђених. У објекту се врше лабораторијска истраживања и показна настава.

ОБЈЕКАТ 4

Конструкција, намена и садржај објеката

Члан 10

4. Погон за складиштење и третман опасног отпада (32,50м²)

Погон је смештен у посебној згради са одвојеним напајењем ел. енергије изграђен од чврстог материјала са дрвеном кровном конструкцијом и срепом, ПВЦ столаријом, обезбеђен решеткама. Објекат је припремљен за функцију складиштења и третмана опасног отпада

ОБЈЕКАТ 5

Конструкција, намена и садржај објеката

Члан 11

5. Катедра за болести копитара, месоједа живине и дивљачи (1 412,00м2)

Објекат је реконструисан и састоје се од два две повезане топлотом комуникацијом. У главном делу на првом спрату су смештене канцеларије. Зграде су саграђене од чврстих материјала са ПВЦ столаријом на прозорским отворима и дрвеним вратима на просторијама. Кровна конструкција је класична дрвена са црепом. У објектима се изводи настава и административни рад катедре. У оквиру зграде је привремен и бокс за огледне коње.

ОБЈЕКАТ 6

Конструкција, намена и садржај објеката

Члан 12

6. Наставна клиника Кат. болести копитара, месоједа

Објекат је реконструисан и састоје се од два две повезане топлотом комуникацијом. У објектима се поред наставно научног процеса и практичне наставе врши дневно збрињавање и хоспитализација животиња, амбулантно лечење и здравствена заштита. Рад се обавља у преподневној и поподневној смени (7:30 – 19:30 часова). Максималан број лица која се могу наћи у објекту ј између 20 и 30 са странкама и 8-10 животиња на пријему и хоспитализацији.

ОБЈЕКАТ 7

Конструкција, намена и садржај објеката

Члан 13

7. Катедра за породилство, стерилитет и вештачку оплодњу, (789,44м2)

Зграда се налази као посебна јединица физички изолована од других објеката. Изграђена је у облику слова П, од класичних материјала са спољњом ПВЦ и унутрашњом дрвеном столаријом. Кровна конструкција је дрвена са црепом. Зграда је подељена у два блока без међусобне комуникације. У центру зграде налази се спратни простор мале површине за становање са посебним улазом и степеништем који није у надлежности Факултета. Поделом у блокове овој катедри и Катедри за физику припада десни део зграде са посебним улазима. У просторијама се обавља наставно научни процес као и лечење и праћење процеса репродукције животиња. У посебном простору са издвојеним улазом налази се вежбаоница Катедре за физику. На катедри може се наћи максималан број 30-60 лица и минималан број животиња на хоспитализацији. Рад се обавља у преподневној смени од (7:30 – 15:30 часова)

ОБЈЕКАТ 8

Конструкција, намена и садржај објеката

Члан 14

8. Катедра за болести папкара, (386,93м2)

Зграда се налази као посебна јединица физички изолована од других објеката. Изграђена је у облику слова П, од класичних материјала са спољном ПВЦ и унутрашњом дрвеном столаријом. Кровна конструкција је дрвена са црепом. Зграда је подељена у два блока без међусобне комуникације. У центру зграде налази се спратни простор мале површине за становање са посебним улазом и степеништем који није у надлежности Факултета. Поделом у блокове овој катедри и Катедри за физику припада леви део зграде са посебним улазима. У просторијама се обавља наставно научни процес. На катедри може се наћи максималан број 30-60 лица Рад се обавља у преподневној смени од (7:30 – 15:30 часова)

ОБЈЕКАТ 9

Конструкција, намена и садржај објеката

Члан 15

9. Катедра за радиологију и радијациону хигијену, (368,65м2)

Зграда се налази у дворишту физички изолована и подељена на две катедре са блокираном међусобном комуникацијом. Изнад дела зграде налази се спрат. Изграђена је од класичних материјала са спољном ПВЦ столаријом и дрвеном унутрашњом столаријом, покривена црепом.

У овим просторима поред наставно научног процеса одвија се дијагностичко лечење животиња. Рад се обавља у преподневној смени од (7:30 – 15:30 часова), и по потреби у поподневној смени до 20 часова. У овом простору може се наћи максимално 40 лица.

ОБЈЕКАТ 9

Конструкција, намена и садржај објеката

Члан 15

10. Катедра за хирургију, офталмологију и онихологију (1 173,91м2)

Зграда се налази у дворишту физички изолована и подељена на две катедре са блокираном међусобном комуникацијом. Изнад дела зграде налази се спрат. Изграђена је од класичних материјала са спољном ПВЦ столаријом и дрвеном унутрашњом столаријом, покривена црепом.

У овим просторима поред наставно научног процеса одвија се хируршко и дијагностичко лечење животиња, као и дневно збрињавање животиња. Рад се обавља у преподневној смени од (7:30 – 15:30 часова), и по потреби у поподневној смени до 20 часова. У овом простору може се наћи максимално 40 лица.

Подела на пожарне секторе

Члан 16

Објекат није подељен на пожарне секторе већ цео комплекс представља један пожарни сектор.

Машинске инсталације

Члан 17

Објекти Факултета се снабдевају топлотном енергијом из топлотне подстанице која је прикључена на даљински систем градског грејања.

У складу са наменом и технолошким потребама поједине просторије у објектима, где то технолошки процес захтева, климатизоване су локалним клима-коморама. Климатизација индивидуалних просторија решена је уградњом локалних сплит система са спољним компресорским јединицама постављеним на фасадама објеката.

Електроенергетске инсталације и громобрани

Члан 18

Снабдевање објеката електричном енергијом је из трансформаторске станице смештене на платоу испред главне зграде (у техничком смислу као део централног објекта).

Заштита од превисоког напона додиром изведена је ТН-С системом заштите. До свих потрошача воде каблови који имају трећи односно пети проводник за повезивање металних елемената - маса на сабирницу за узамљење у припадајућим разводним таблама.

Заштита од атмосферских пражњења обезбеђена је применом штапне хваталке са уређајем за рано стартовање.

Станица је физички обезбеђена од приступа свих лица осим овлашћених и стручних лица ЕПС-а.

Поред напајања објекта из мреже предвиђени су и резервни извори напајања са аутоматским укључењем у случају нестанка напајања.

Телефонска инсталација је изведена у зиду према шеми развода до сваког телефонског прикључка.

Громобранска инсталација је из безбедносно здравствених разлога уклоњена од стране Института „Винча“ и постављени су одводи са уземљењем на све објекте о чему постоји документација у Техничкој служби Факултета.

Могуће класе пожара

Члан 19

На основу процене угрожености од пожара и физичко-хемијских особина материја које се користе у објектима, може се констатовати да су могуће класе пожара:

„А“ пожари чврстих материја укључујући и пожаре на уређајима и инсталацијама под електричним напонем;

„Б“ пожари течних материја (етанол, органске и неорганске киселине);

„Ц“ пожари гасовитих материја (ацетилен, кисеоник).

Специфично пожарно оптерећење је укупна топлота која се може ослободити из

топлотне моћи укупне количине упаљеног материјала у предметном објекту је високо.

НАПОМЕНА: материје из класе „Б“ и „Ц“ складиштене су у прописаним условима, и то у не већим количинама од дневне потрошње.

Фактори ризика

Члан 20

Одговарајућим избором конструктивних елемената, при изградњи објеката, односно правилним дефинисањем степена отпорности на пожар његових конструктивних елемената спречава се рушење конструкције објекта у пожару у потребном времену, те се на тај начин стварају услови битни за спасавање запослених и одвијања акције гашења ев. пожара.

Члан 21

У пословним просторијама као фактори ризика у смислу пожарне безбедности може се дефинисати присуство пожарно опасних материја:

- употреба уређаја и инсталација под електричним напоном;
- ацетон, амонијак, етанол, сумпорна киселина, хлороводонична киселина, азотна киселина, сирћетна киселина, хром-сумпорна киселина, трихлорсирћетна киселина, натријум-хипохлорит;
- кисеоник, ацетилен.

3 ОРГАНИЗАЦИОНО ФУНКЦИОНИСАЊЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА НА ФАКУЛТЕТУ

Члан 22

Сви запослени који раде у објектима обавезни су да се упознају са опасностима од пожара у својим радним просторијама и просторима и мерама које су прописане за спречавање настанка пожара.

Мере заштите од пожара се организовано спроводе на свим радним местима, у свим радним просторијама.

У организацији функционисања заштите од пожара одговорна лица су:

Декан факултета: у области организовања спровођења и унапређења заштите од пожара, поред послова које су му стављени у надлежност законом и прописима донетим на основу закона, организује израду и доношење Правила заштите од пожара. Стара се о обезбеђењу потребних средстава и одобрава њихово коришћење

Шеф службе обезбеђења има следећа права и обавезе: (као лице задужено и одговорно у области заштите од пожара) и врши и следеће послове:

- Утврђује потребна средства за заштиту од пожара на бази расположивих средстава,
- остварује увид у стање организације заштите од пожара и степена безбедности
- Предузима потребне мере у циљу унапређења заштите од пожара;
- Разматра инспекцијске и друге налазе, извештаје и решења и предузима мере да се утврђени недостаци отклоне у датим роковима
- Утврђује материјалну и другу одговорност запослених због непридржавања прописаних и наложених мера заштите људи и имовине од пожара;

- прати прописе из области заштите од пожара као и техничка достигнућа из те области и предлаже њихову примену ради унапређивања заштите од пожара;
- дужан је да познаје организацију рада и које се све опасности могу појавити да до пожара дође при раду уопште;
- остварује сарадњу са стручним службама ради унапређивања противпожарне заштите у објектима;
- спроводи превентивне мера заштите од пожара утврђене важећим законом о заштити од пожара и другим прописима из области заштите од пожара, овим Правилима и другим актима из области заштите од пожара;
- обилази објекте ради контролисања стања противпожарне безбедности у утврђивања уочене недостатке по питању заштите од пожара;
- утврђене недостатке унесе у записник и да на основу истог сачини предлог мера и налог за отклањање недостатака и о истом обавештава декана и секретара Факултета
  - контролише спровођење утврђених или наложених мера заштите од пожара;
  - уврђује број и размештај ватрогасних апарата, опреме и справа за гашење пожара, истовремено контролише њихову исправност и предузима потребне мере ради њихове замене, поправке сервисирања и сл.;
  - сарађује са правним лицима око израде аката из области заштите од пожара;
  - предузима потребне мере да се донесе програм основне обуке из области заштите од пожара, након његовог доношења изврши обука запослених и периодично проверава њихову обученост у циљу постизања пуне приправности и спремности за извршење задатака када до пожара дође;
  - у случају избијања пожара непосредно учествује у утврђивању узрока пожара и о томе подноси писмену информацију председнику Општине;
  - редовно извештава Декана и Секретара Факултета о свим појавама и променама из области заштите од пожара и предлаже конкретне мере које треба предузети;
  - при адаптацији, реконструкцији и поправкама у објекту предлаже и контролише спровођење мера и норматива заштите од пожара;
  - води прописане евиденције;
  - врши и друге послове који доприносе унапређивању заштите од пожара.

Члан 23

Руководиоци организационих јединица Факултета у вршењу послова заштите од пожара имају права и обавезе:

- да у делокругу свога рада организују и контролишу рад запослених на начин који обезбеђује потребну сигурност запослених и имовине;
- старају се и предузимају све потребне мере у циљу доследне примене утврђених и наложених мера заштите од пожара;
- сарађују са службом заштите од пожара (Служба обезбеђења) у вези са спровођењем и унапређивањем заштите од пожара и обавештавају је о евентуалним уоченим недостацима у вези са заштитом од пожара ради њиховог отклањања;
- да забране рад на оним пословима и просторијама када очигледно прети непосредна опасност од избијања пожара све док се та опасност не отклони, и о томе извештавају службу заштите од пожара (Служба обезбеђења);

- да забране држање и смештај ватроопасног материјала у радним и другим просторијама које нису намењене за њихово држање;

Члан 24

Сви запослени непосредно учествују у спровођењу и унапређивању послова односно општих и посебних мера заштите људи и имовине у складу са важећим законом, другим прописима из области заштите од пожара, овим Правилима и другим актима у вези са заштитом од пожара, а нарочито:

- да се оспособљавају (обучавају) за непосредно примењивање мера заштите од пожара, отклањања узрока и појава које могу довести до пожара као и последица насталих евентуалним пожаром;

- да у току рада стално прате и контролишу рад, функционисање и исправност уређаја, апарата, инсталација и других средстава рада у непосредној радној околини и да сваки квар или неисправност одмах пријаве непосредном руководиоцу;

- да поштују наложене, утврђене и истакнуте мере, упозорења, забране и дате налоге у вези са заштитом од пожара у радним и другим просторијама;

- да се старају да прилази, електроразводним ормарима, ватрогасним апаратима, хидрантима и другим средствима и опреми за гашење пожара буде слободан.

Лица оспособљена за обављање послова заштите од пожара

Члан 25

Послове непосредне физичке и противпожарне заштите објекта у дневној и ноћној смени обављају запослени на пословима обезбеђења.

Запослени на пословима обезбеђењу објекта испуњавају законом прописане услове за обављање послова непосредне заштите од пожара, а имају следеће дужности:

- за време дежурства контролишу објекат, просторије, уређаје и инсталације, а посебно места на којима постоји повећана могућност од избијања пожара и о уоченим недостацима потенцијалним изазивачима пожара, одмах извештавају лице задужено за заштиту од пожара и истовремено предузимају све потребне мере ради спречавања нежељених последица;

- при обиласку објекта и просторија врше визуелну контролу ватрогасних апарата, хидраната, опреме и справа, њихов размештај и о уоченим недостатцима благовремено извештавају лице задужено за заштиту од пожара, и истовремено предузимају потребне мере ради пуне приправности и спречавања нежељених последица;

- упозоравају запослене и странке у пословном простору на потребу придржавања предвиђених мера заштите од пожара, а у случају када уоче да се странке или запослени својим радњама не придржавају прописаних мера заштите од пожара и поред упозорења, одмах извештавају референта заштите од пожара;

- да познају, прате, стално проучавају и спроводе све мере заштите од пожара за објекте у коме обављају дежурство, као и друге своје дужности утврђене законом, овим Правилима и другим општим актима;

- да о свим уоченим појавама, променама и проблемима који могу угрозити противпожарну безбедност објекта, имовине и људства без одлагања обавештавају начелника референта заштите од пожара (Служба обезбеђења Факултета).

Опште мере заштите од пожара

Члан 26

У циљу отклањања узрока пожара, спречавања избијања, ширења и гашења пожара, спасавања људи и имовине угрожених пожаром у објектима Факултета предузети следеће безбедносне мере:

1. Уређаји, опрема и средства намењена за гашење пожара постављају се на видна и приступачна места у објектима и могу се користити само за потребе локализовања и гашења пожара. Места на којима се налазе ватрогасне справе морају бити видно означена. Уређаји, опрема и средства за гашење пожара одржавају се у исправном стању и о томе води евиденција.

2. Забрањено је уношење и коришћење лако запаљивих и експлозивних материја, изузев у радним просторијама где је то потребно за процес рада;

3. Забрањује се уношење и коришћење отворене ватре и пламена у свим просторијама, изузев у радним просторијама где је то потребно за обављање процеса рада;

4. Забрањена је употреба термичких уређаја (решоа, грејалица, ТА пећи и др.) без писменог одобрења лица задуженог за обављање послова заштите од пожара или одговорног руководиоца;

5. Забрањено је привремено складиштење – остављање материјала и амбалаже у ходницима и поред врата (улаз-излаз);

6. Електрични уређаји који се користе при раду морају бити под контролом запосленог од момента укључења до момента искључења;

7. Електричне, топлотне, громобранске, водоводне, канализационе и друге инсталације и уређаје у објекту неопходно је одржавати у исправном стању и редовно контролисати њихову исправност.

8. Забрањено је пушење у свим просторијама, (изузев у Ресторану студентске исхране који поседује посебну дозволу и техничке услове за њену употребу).

9. На путевима, пролазима који су предвиђени за пролаз или евакуацију људи и имовине угрожених пожаром није дозвољено постављати запреке.

10. При пројектовању и извођења радова на адаптацији и реконструкцији објекта, уградњи уређаја и опреме у објекту, експлоатацији и одржавању објекта, примењују се Законом прописани технички нормативи и стандарди за заштиту од пожара.

Посебне мере заштите од пожара

Члан 27

1) По завршеном радном времену лице задужено за заштиту од пожара, односно радници физичко-техничког обезбеђења су дужни да обиђу све радне просторије и провере да ли су уређаји искључени и стање у целини, а евентуално запажене недостатке отклоне и унесу у књигу дежурства;

2) Запослени који користе штедњак у чајној кухињи и другим приручним чајним кухињама, дужни су да га после коришћења искључе;

3) Запослени су дужни, да по завршеном послу провере стање у радним просторијама, а у току рада да упозоравају кориснике у случају да се не придржавају прописаних мера заштите од пожара;

- Знакови упозорења на које треба обратити пажњу:
  - треперење или смањење светла;
  - мирис пластике која се топи;
  - промена боје изолације на електричним прикључницима и кабловима;
  - понављање прегоривања осигурача;
- излазни путеви из пословног простора морају се одржавати слободним и незакрченим да би у сваком моменту били слободани за пролаз запослених и осталих који се затекну у објекту;
- одговарајућим знацима упозорења, забране и обавештења подсетити запослене и странке на потребу поштовања мера заштите од пожара;
- након завршетка радног времена у пословним и помоћним просторијама (које се користе у дневном раду) обавезно је да се:
  - искључи осветљење и електро-уређаји који су коришћени у радном времену;
  - отпад из канти за отпатке однесе у контејнер;

Опрема и средства за гашење пожара

Члан 28

Објекти се од пожара штите спољном и унутрашњом хидрантском мрежом. Спољашна хидрантска мрежа је улична мрежа, а у кругу објекта 3 налази се подземни хидрант са 75 мм. Зидни хидранти су смештени у видљиво означене ормариће и опремљени затварачем, цревом дужине 15м и млазницом. Распоред хидраната у централној згради је такав да је простор делимично покривен па се обезбеђује већим бројем преносних апарата, а у осталим објектима потпуно је покривен.

Хидрантска мрежа

У сврху што бољег коришћења хидраната потребно је придржавати се следећих правила:

- сви хидранти морају бити обележени ознаком "X";
- сваки зидни хидрант мора да садржи котур ватрогасних црева промера 52 мм са патент млазницом;
- пролаз до хидранта мора бити стално слободан и незакрчен;
- сваки примећени квар на хидрантској мрежи одмах уклонити;

Мобилна опрема за гашење почетних пожара

Мобилну опрему за гашење пожара чине ручни и превозни апарати за гашење пожара сувим прахом, ознаке "S" и „S-A“ апарати за гашење угљендиоксидом, ознаке CO₂.

Ватрогасни апарати:

- Уређаји за гашење пожара морају се одржавати у исправном стању, у складу са техничким прописима и упутствима произвођача (најмање једном у 6 месеци), тако да

се обезбеди њихово стално и несметано функционисање.

- морају бити постављени на прикладним и незакрченим местима и на дохват руке;
- сваки апарат мора имати контролну картицу са подацима о пуњењу и контроли са датумом и потписом.
- уређаје за гашење пожара након употребе обавезно је сервисирати и довести у функционално стање.

Употреба средстава за гашење пожара

Члан 29

Апарати за гашење прахом типа S i S-A

Намењени су за гашење пожара класе „Б“ (течне материје: уља, масти, бензин, боје, лакови) класе „Ц“ (гасовите материје: метан, пропан, бутан, плин, ацетилен), пожара на електричним инсталацијама и урерђајима до напона од 1000 В.

Активирање и руковање апаратом S- 6, S- 9,

- Скинути апарат са носача и донети до места пожара, извући осигурач, притиснути ручицу до краја и нагло је отпусти, сачекати 5 секунди,;

Активирање и руковање апаратом S- 6-A, S- 9-A,

- Скинути апарат са носача и донети до места пожара, извући осигурач, уперити млазницу према пожару и притиснути ручицу

Млаз праха из апарата се не сме директно усмерити у пламен, већ у запремину пламена треба унети само облак праха.

Гашење прахом не даје охлаждајући ефекат, па након пада гасиве концентрације може доћи до поновне упале, те је неопходно остати (пратити) на месту пожара све док се не увери да је пожар у потпуности угашен.

Активирање и руковање превозним апаратом типа S- 50

Препоручљиво је да апаратом рукују два извршиоца (млазничар и послужилац)

- довести апарат до места пожара,
- развити црево са млазницом,
- отворити вентил челичне боце до краја,
- сачекати 10 секунди,
- уперити млазницу према пожару и притиснути ручицу,
- апарат померати по потреби, ради праћења млазничара, све док се пожар не угаси.

Активирање и руковање апаратом CO₂ (5кг) и CO₂ (10кг)

- донети (довести) апарат до места пожара;
- уперити млазницу према пожару;
- одврнути точкић вентила до краја, супротно кретању казаљки на сату;
- покретањем млазнице покривати млазом гаса CO₂ место пожара.

Хидранти

Члан 30

Пожари класе „А“ - чврстих материја могу се гасити употребом хидрантске мреже после искључења електричне енергије.

- извадити црево и развити у правцу пожара,
- прихватити млазницу,
- отвори вентил у лево до краја.
- покретањем млазнице покривати млазом воде место пожара.

4. ПЛАН ЕВАКУАЦИЈЕ

Члан 31

Планом евакуације и спашавања утврђују се организација, поступци и мере за осигурање брзе евакуације из објеката.

План има задатак да у случају пожара, експлозије, хаварије, потреса или другог догађаја предвиди организацију евакуације и спашавања запослених и других особа који се могу затећи у објектима.

Технички услови за извођење евакуације односе се на уређење и одржавање путева евакуације унутар објеката:

Планирани евакуацијски путеви и излази морају се током коришћења објеката непрекидно одржавати у складу са захтевима сигурности (проточности).

Члан 32

Евакуација подразумева унапред програмирани и организовани начин напуштања угрожених простора и просторија, пре него што наступи опасност по живот и здравље запослених.

Запослени, у најкраћем времену, започињу евакуацију спонтано, из угрожених или потенцијално угрожених делова објекта крећући се искључиво уобичајеним комуникацијама унутар објекта ка безбедном месту где се не очекују штетни ефекти због којих се врши евакуација;

Члан 33

Спашавање подразумева спровођење радњи којим се лицима затеченим у угроженим просторијама или просторима пружа помоћ у напуштњу угроженог простора.

Спашавање се изводи и у ситуацијама када су деловањем пожара блокирани путеви или излази за напуштање угрожених простора, а у најкраћем времену са снагама и средствима који одговарају насталој ситуацији.

Процес евакуације и поступци спашавања спроводе се пре, у току или након догађаја који угрожавају животе или здравље људи, односно штете материјалним добрима.

Обавезе одговорних лица кад настане потреба за евакуацијом из објекта

Члан 34

Када настане потреба за евакуацијом из пословног простора или објекта потребно је одмах:

- Утврдити тачну локацију дела објекта из којег је потребна евакуација запослених или лица која ту бораве;
- Свима у пословном простору, које је потребно евакуисати, дати кратко упуство о смеру евакуације из дела где је настала потреба за евакуацијом, са нагласком да се прво евакуишу лица која су најудаљенија од места изласка на безбедни простор;
- По потреби организовати да се свима који се евакуишу обезбеде влажне крпе или опрема за заштиту органа за дисање;
- Гласно и одсчно нагласити потребу евакуације из тог дела простора за све који су се ту затекли и усмерити их према најближем излазу за евакуацију уз напомену да се крећу ходом и да никако не трче;
- Обезбедити преносну батеријску лампу за случај отказа паничног осветљења;
- Када и последње лице напусти простор из кога се врши евакуација детаљно проверити просторије да неко није заостао;
- На месту заједничког окупљања извршити проверу да ли су сва лица из пословног простора евакуисана.

Поступак осталих лица кад настане потреба за евакуацијом из објекта

Члан 35

У случајевима потребе евакуације из пословног простора или дела објекта где се тренутно налазе сва лица су у обавези да се придржавају следећег:

- По установљавању тачног места одакле је потребно извршити евакуацију, одмах омогућити несметан пролаз присутним лицима кроз излазе за евакуацију према зборном месту евакуације, као у прилозима;
- Омогућити проходност кроз све излазе из простора отварањем врата;
- Без поговора извршавати команде лица одговорног за спровођење евакуације;
- Организовати прихват евакуисаних на зборним местима.

Путееи евакуације – правци напуштања објекта

Члан 36

У случају потребе за евакуацијом правац напуштања просторија у објекту је преко вертикалних и хоризонталних евакуационих праваца који воде на излазе обележене натписом „ИЗЛАЗ“.

- Непосредни излази у слободан простор се налазе на нивоу приземља, сутерена и доњег сутерена.
- Подови ходника су равни.
- Евакуација из надземног дела објекта се врши преко унутрашњих степеништа у објекту који нису заштићени од дима.
- Врата на путевима за евакуацију треба да се отварају у смеру излаза из објекта.
- На путевима за евакуацију предвиђене су светилке противпаничне расвете.

У случају потребе за евакуацијом из пословног простора предвиђено је опште

алармирање, које се спроводи ручним јављачима пожара и гласом.

Врема потребно за евакуацију запослених и странака у централној згради процењује се на око 5-8 минута.

Врема потребно за евакуацију запослених и странака у осталим објектима процењује се на око 3-5 минута.

Табле и натписи обавештења

Члан 37

Изнад излаза из пословног простора постављене су табле са натписом „ИЗЛАЗ“. Хоризонтални и вертикални правци евакуације означени су таблама (зелене стрелице) које показују исправан смер евакуације у случају пожара. Предвиђено је и осветљење светилкама паник расвете. На видним местима истакнути су планови евакуације и упутства у случају избијања пожара.

Мере за безбедну евакуацију у случају избијања пожара

Члан 38

- У случају настанка пожара већих размера у објекту или некој етажи објекта потребно је организовати и извршити евакуацију странака и запослених који се затекну у угроженом простору;

- Почетни и крајњи циљ код стварања услова за евакуацију је принцип напуштања објекта (места где се особе које се евакуишу нашле у моменту када се сазна за догађај) за што краће време;

- За излаз користити најкраће евакуационе правце обележене смером евакуације (зелене стрелице);

- Број излаза и ширина излазних путева из пословног простора и објекта задовољава потребе запослених и странака који се затекну у објекту уз организацију евакуације;

- Организатори евакуације прво упућују на путеве за евакуацију и на излазе из објекта странке и запослене из најугроженијег дела пословног простора;

- Зборно место евакуисаних је на удаљености најмање 10 метара од објекта;

- При евакуацији водити рачуна да сви угрожени напусте пословни простор;

- Ако се просторија не може напустити због пламена и дима на путу за евакуацију присуство у датим просторима треба на погодан начин означити (истицањем ознака на прозорима и слично).

5. УПУСТВО ЗА ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ИЗБИЈАЊА ПОЖАРА

Члан 39

• Сваки запослени или странка који примети непосредну опасност од избијања пожара или примети пожар дужан је да уклони опасност, односно да угаси пожар ако то може учинити без опасности за себе или другог. Уколико не може сам да угаси пожар, дужан је да о томе без одлагања обавести најближу ватрогасну јединицу на број телефона 193, мобилни 011193 односно полицијску станицу на број телефона 192, мобилни 011192 водећи рачуна да буде кратак и јасан.

• Дежурног ватрогасне јединице односно МУП-а обавештава о следећем:

- Где гори (назив објекта, адреса)

- Шта гори (уређеји, документација, унутрашњи ентеријер)

- Ко позива (име и презиме).
- Одговорно лице за заштиту од пожара, чим сазна за пожар утврђује које се мере морају предузети у погледу употребе средстава и опреме за гашење пожара, организације гашења, евакуације и спасавања, тражење помоћи у случају повређених особа и слично, те преузима вођење акције гашења до доласка ватрогасне јединице;
  - По пристизању ватрогасне јединице пружити обавештења ватрогасцима о месту пожара и материјалима који се тамо налазе и могу бити опасни у пожару;
  - Одржавати ред и онемогућава улазак у објект непознатим лицима.
  - Сви запослени који се затекну у непосредној близини пожара, дужни су на позив одговорног лица приступе гашењу пожара. Особе захваћене и повређене пожаром, одмах треба збринути и одвести у болницу.
  - Приликом акције гашења на месту пожара сме се налазити само потребан број запослених, а остали присутни су дужни да мирно и без панике напусте угрожени простор кроз означене пролазе и излазе, на начин да не изазову повреде или панику (сагласно плану евакуације).
  - Пре напуштања просторије и почетка гашења пожара, запослени на свом радном месту мора:
    - Искључити електричну струју;
    - Спречити настанак панике приликом изласка из радних простора;
    - Ако су пожаром захваћени електрични уређаји потребно их је одмах искључити, што сме само за то одређена особа;
    - Електрични уређаји се гасе само након искључења из напона;
    - Гашење пожара у близини електричних уређаја који су даље остали под напоном треба предузети уз посебне мере безбедности. Забрањено је ручно гашење електричних уређаја под високим напоном, било којим средством и на било који начин;
      - Ради смањења штете, мора се водити брига да се избегне непотребно поливање воде по предметима и уређајима, те да се уклоне материјали и предмети који би могли бити оштећени од ширења пожара;
      - Након сваког гашења пожара, у сарадњи са професионалном ватрогасном јединицом, одређује се противпожарна стража која ће на месту пожара дежурати неко време након пожара како би се спречило његово поновно избијање;
      - Искоришћену опрему и уређаје за гашење пожара потребно је одмах довести у исправно стање и вратити на одређена места.

Поступак код откривања пожара у радном времену

Члан 40

Када запослени примети пожар у почетној фази поступа на следећи начин:

- Ручним јављачем пожара или гласом алармира запослене у угроженом простору;
- Ватру гаси расположивом опремом тако да се увек налази између пламена и излаза (леђима окренут излазу да му пламен неби пресекао пут);
- Искључује систем климатизације, вентилације, електричне енергије за општу потрошњу изузев расвете и нужних потрошача;
- Ако пожар не може брзо на безбедан начин угасити искључује струју на прекидачу спратне табле и приступа евакуацији из угроженог дела објекта;
- Пре отварања врата треба их додирнути и проверити да ли су топла;
- Ако су топла не треба их отварати, ако нису отворити их пажљиво и уколико на

пути за евакуацију нема пламена и дима треба кренути ка најближем излазу;

- За собом затворити врата просторије;
- Врата не закључавати јер се може јавити потреба да се морате вратити у просторију ако вам је одсечен пут за евакуацију;
- Приликом евакуације не треба трчати, већ погнуто, због дима, кренути у напуштање објекта;
- За евакуацију користити обележене евакуационе правце и кретати се у смеру који показују светилке паник расвете са ознакама смера евакуације;
- Никако се не враћати у просторије уколико сте нешто заборавили;
- Уколико одело буде захваћено пламеном треба стати, главу погнути ниже од тела а затим се котрљати ради гашења пламена;
- Када се изађе из објекта, треба се удаљити од њега најмање 10м и у објекат се не враћати док руководилац гашења то не допусти;
- Ако се просторија не може напустити због пламена и дима на путу за евакуацију телефоном или на други начин обавестити запослене или ватрогасце о месту где се налазите;
- Не отворати и разбијати прозор јер може доћи повратка дима у просторију;
- Уколико дим улази у просторију ради дисања савити се што ниже поду;
- Ако дим у просторији онемогући дисање направити отвор у доњој зони прозора (не разбијати га комплетног). Кроз овај отвор треба дисати ваздух од споља.

Поступак код откривања пожара ван радног времена

Члан 41

При појави звучног и светлосног сигнала аларма, на централном уређају за дојаву пожара, од аутоматског јављача пожара радник обезбеђења поступа на следећи начин:

- Покуша ресет сигнала, па уколико се аларм понови идентификовати алармну зону (одредити њен положај у објекту), отићи и извршити проверу аларма;
- Ако се ради о стварном почетном пожару и пламен се може брзо и безбедно угасити приступити гашењу
- Уколико се пламен не може угасити расположивим средствима за гашење пожара позивати ватрогасну јединицу;
- Искључити струју у главном разводном електро орману или на спратној табли у делу зграде где је дошло до пожара;
- По пристизању ватрогасне јединице одржавати ред око зграде и онемогућити улазак у објекат непознатим лицима.

Организација евакуације странака и запослених

Члан 42

- Руководиоци у пословном простору руководе евакуацијом странака и својих запослених и напуштају пословне просторије последњи, после извршеног прегледа стања просторија након евакуације.

- Када запослени добију наређење да се евакуишу, да напусте радне просторије, обавезни су да:

- пре напуштања просторија да искључе уређаје и затворе прозоре;
- прегледају радни простор, узму личне ствари, угасе светло ако гори;
- изађу из просторија, затворе врата и убрзаним кораком, одређеним правцима напусте пословни простор, а по потреби изграду, без галаме и панике, кроз обележене излазе.

6. НАЧИН ОСПОСОБЉАВАЊА ЗАПОСЛЕНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

Члан 43

Основна обука из области заштите од пожара организује се за све запослене, најкасније у року од 30 дана од дана ступања на рад, а на основу Програма основне обуке из области заштите од пожара.

Програм основне обуке припрема лице оспособљено и квалификовано за зблост заштите од пожара (положен стручни испит из области заштите од пожара ВСС, а доноси декан. За овај програм се прибавља сагласност Министарства унутрашњих послова Републике Србије.

Основну обуку из области заштите од пожара врши лице задужено за заштиту од пожара или овлашћено правно лице уз услов да испуњава услове из Закона о заштити од пожара Републике Србије.

У току обуке запослене упознати са опасностима од пожара на радном месту, мерама, употребом средстава и опреме за гашење пожара, поступком у случају пожара, као и са одговорношћу због непридржавања прописаних или наложених мера заштите од пожара.

Провера знања запослених врши се једном у три године, о чему се води евиденција.

7. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 44

Заштита од пожара је континуирани процес који се мора обављати непрекидно у току рада применом нових и одржавањем постојећих мера заштите од пожара којима се омогућава да примењене мере на време идентификују опасности и елиминишу ризик од пожара у простору о коме се старамо.

Сваки запослени приликом ступања на рад мора бити упознат са овим Правилима и обавештен да је у року од једне године од дана ступања на рад дужан да присуствује обуци и провери знања по Програму основне обуке.

Измене и допуне ових Правила врше се код битних промена у посматраном простору који са собом носе измене ризика од пожара као што су:

- битне промене броја лица која бораве у посматраном простору у односу на евакуационе правце и могућност обезбеђивања евакуације свих лица из посматраног простора.
- надградња објеката, у смислу дали постојеће инсталације могу у посматраном простору задовољити услове новонастале ситуације (посебно електричне инсталације).

Повреде одредаба ових Правила сматрају се повредом радне обавезе сагласно актима Факултета.

Измене и допуне ових правила врше се на начин његовог доношења.

Правила ступају на снагу 8-ог дана од дана објављивања на огласној табли.

Декан Факултета

У Београду
15. 09. 2015.

_____
Проф. Др. Владо Теодоровић

ТЕЛЕФОН ВАТРОГАСНЕ БРИГАДЕ ..... 193 моб. 011193

НАЗИВ ОБЈЕКТА ЈЕ УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

ФАКУЛТЕТ ВЕТЕРИНАРСКЕ МЕДИЦИНЕ

АДРЕСА ОБЈЕКТА..... БУЛЕВАР ОСЛОБОЂЕЊА 18

ТЕЛЕФОН.....011 3615 436

ОБАВЕШТЕЊА КОЈА ТРЕБА ПРУЖИТИ КОД ПОЗИВА В. Ј.

- **НАЗИВ И АДРЕСА ОБЈЕКТА ГДЕ ЈЕ ИЗБИО ПОЖАР**
- **ИМЕ ЛИЦА КОЈЕ ЈАВЉА, ФУНКЦИЈА, ТЕЛЕФОН**
- **ОБИМ ПОЖАРА И ЖАРИШТЕ**
- **ДА ЛИ У ОБЈЕКТУ ИМА ЉУДИ**

ТЕЛЕФОНИ ОДГОВОРНОГ ЛИЦА И РУКОВОДИОЦА ЗА ЗОП

ДЕКАН Проф. Др. Владо Теодоровић 063 77 80 376

ШЕФ СЛУЖБЕ ОБЕЗБЕЂЕЊА Александар Јелић 062 80 06 851

Prilog 2 **UPUTSTVO ZA POSTUPANJE U
SLUČAJU POŽARA**

Lice koje primeti požar upozorava zaposlene i ostale u prostoriji glasnim
uzvikivanjem

„POŽAR“

Požar u začetku se gasi sa više prenosnih aparata za gašenje požara
jednovremeno;

Prilikom gašenja požara u začetku postavljati se tako da izlazna vrata uvek budu
iza leđa kako bi se sprečilo da požar koji se ne može ugasi odseče odstupnicu
licima u prostoriji;

Ako se požar ne može ugasi prenosnim aparatima:

POZVATI VATROGASNU JEDINICU

**Tel: 193 sa fiksnog odnosno 011193 sa mobilnog
i krenuti u evakuaciju**

- Pre otvaranja vrata dodirnuti i proveriti da li su zagrejana te ih pažljivo otvoriti; ako nema plamena, krenuti ka izlazu najbližim evakuacionim smerom;
- Za sobom zatvarati vrata prostorije i nikako je ne zaključavati u slučaju potrebe da se u nju mora vratiti ako je ev. put odsečen
- Prilikom evakuacije ne trčeti već pognuto krenuti ka najbližem izlazu;
- Ne vraćati se u prostoriju u kojoj ste eventualno nešto zaboravili
- U slučaju da vam je telo zahvaćeno plamenom stati, sagnuti glavu i leći te kotrljati se kako bi se plamen ugasio;
- Po izlasku iz objekta udaljiti se od njega najmanje deset metara i ne vraćati se sve dok rukovodilac gašenja to ne dopusti;
- U slučaju da se prostorija ne može napustiti zbog plamena i dima telefonom obavestiti vatrogasce o mestu gde se nalazite;
- Prozore ne otvarati ili razbijati odmah zbog povlačenja dima i plamena u prostoriju vakuumom;
- Ukoliko dim ulazi u prostoriju saviti se, radi disanja, što bliže podu;
- Ako dim svojom količinom i gustinom naglo onemogućava disanje, napraviti otvor u donjoj zoni prozora i kroz otvor udisati vazduh spolja.

SLUŽBA OBEZBEĐENJA FAKULTETA